



Τραπεζικό Δίκαιο

▶ Διδάσκουσα: Δρ. Ελευθερία (Ρία) Παπαδημητρίου, LLM, MSc.

- Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια και Επιστημονική Συνεργάτιδα Νομικής Α.Π.Θ.
- Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω, Δικηγορικό Γραφείο «Ελευθερία Σπ. Παπαδημητρίου και Συνεργάτες», (Εμπορικό Δίκαιο και Δίκαιο Πληροφορικής)
- Γενική Διευθύντρια και υπεύθυνη προγραμμάτων startADR
- Διαμεσολαβήτρια και Εκπαιδεύτρια Διαμεσολαβητών startADR
- Σχεδιάστρια συστημάτων Ηλεκτρονικής Επίλυσης Διαφορών
- Επιστημονική Συνεργάτιδα ΔΠΜΣ «Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας: Δίκαιο και πολιτική»
- Επιστημονική Συνεργάτιδα «Εργαστηρίου Δικαίου Ψηφιακού Μετασχηματισμού και Τεχνητής Νοημοσύνης» Νομικής Α.Π.Θ.



ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η ΑΣΚΗΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ





Γενικές παρατηρήσεις

Έννοια της εποπτείας

Η εποπτεία του τραπεζικού συστήματος αφορά τόσο τη **σύσταση**, όσο και τη **λειτουργία** (όλο τον «βίο») των πιστωτικών και χρηματοδοτικών συστημάτων.

Αρμόδια εποπτική αρχή στην Ελλάδα: Τράπεζα της Ελλάδος (4 ν. 4261/2014)

Σκοπός: Η διαφύλαξη της εθνικής οικονομίας, της **νομισματικής πολιτικής** και η αποτροπή κινδύνου οικονομικής κρίσης ή κινδύνου συστημικής αστάθειας, μέσω της διασφάλισης επαρκούς **ρευστότητας, φερεγγυότητας** και τήρησης των υποχρεώσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Ειδικότερος σκοπός: Η σταθερότητα και αποτελεσματικότητα του πιστωτικού συστήματος, διαφάνεια των διαδικασιών και των όρων των συναλλαγών.



Πώς ασκείται η εποπτεία

- • • Με πράξεις του **Διοικητή της ΤτΕ** ή εξουσιοδοτημένων οργάνων (επιτροπών)
- • • **Νομική φύση πράξεων:** Κανονιστικές ή ατομικές διοικητικές πράξεις.
- • • Προσβάλλονται με αίτησης ακύρωσης στο ΣτΕ (α. 64 ν. 4261/2014).
- • • **Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα: Προληπτική** εποπτεία, αποκλειστική και ειδική (4.11.2014 βάσει Κανονισμού 1024/2013), ειδικά επί των σημαντικών πιστωτικών ιδρυμάτων, αλλά και επί των μη σημαντικών ως προς τη **χορήγηση και ανάκληση της άδειας λειτουργίας τους**, ακόμα και για την χορήγηση άδειας απόκτησης ειδικών συμμετοχών σε αυτές.



Τι περιλαμβάνει η εποπτεία

- χορήγηση και ανάκληση άδειας λειτουργίας πιστωτικών ιδρυμάτων
- **εποπτεία υποκαταστημάτων** ή διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών σε κράτος εκτός ζώνης ευρώ
- διασφάλιση **συμμόρφωσης** με διατάξεις **προληπτικής εποπτείας**
- διασφάλισης **συμμόρφωσης** διατάξεων **εσωτερικής διακυβέρνησης**
- διενέργεια εποπτικών **ελέγχων** και επιβολή προληπτικών μέτρων



Τι περιλαμβάνει η εποπτεία

- άσκηση εποπτείας στις μητρικές
- εποπτεία σχεδίων ανάκαμψης

Συνεπώς η εποπτεία της **ΤτΕ** περιορίζεται σε λιγότερο «σημαντικά» θέματα και επομένως

ΔΕΝ χορηγεί ή ανακαλεί άδειες

ΔΕΝ αξιολογεί τις γνωστοποιήσεις για την απόκτηση ειδικής συμμετοχής σε πιστωτικό ίδρυμα



Ως προς τον χρόνο που ασκείται η εποπτεία

Εποπτεία κατά τη **σύσταση** των πιστωτικών ιδρυμάτων

Εποπτεία κατά την **εγκατάσταση** πιστωτικών ιδρυμάτων

Εποπτεία κατά την παροχή υπηρεσιών **χωρίς εγκατάσταση**

Εποπτεία κατά τη **λειτουργία** των πιστωτικών ιδρυμάτων

Εποπτεία κατά τη σύσταση των πιστωτικών ιδρυμάτων

Το καθεστώς χορηγήσεως της άδειας

- Σχέδιο απόφασης (θετική πρόταση) της ΤτΕ (α. 14 Κανονισμού 1024/2013), η οποία
- αποτελεί **ατομική διοικητική πράξη** (ελέγχεται και για παράλειψη, ΣΤΕ)

Χρόνος χορήγησης **6 μήνες** από την υποβολή όλων των στοιχείων ή **1 έτους** από την υποβολή της αίτησης (α. 16 παρ.2 και 64 ν. 4261/2014)

Απόφαση της **ΕΚΤ** επί του σχεδίου απόφασης. Αν δεν προβληθούν αντιρρήσεις εντός 10 εργάσιμων ημερών το σχέδιο καθίσταται απόφαση χορήγησης άδειας και κοινοποιείται από την ΤτΕ στο αιτούντα (α. 14 Κανονισμού 1024/2013).



Εποπτεία κατά τη σύσταση των πιστωτικών ιδρυμάτων

- Αίτημα επανεξέτασης για την προσβολή τυχόν απόρριψης με αρμοδιότητα του
- **Διοικητικού Συμβουλίου Επανεξέτασης** (5λές όργανο της **ΕΚΤ**, αποφαίνεται με
- πλειοψηφία), το οποίο γνωμοδοτεί και παραπέμπει στο εποπτικό συμβούλιο της ΕΚΤ
- για νέο σχέδιο απόφασης, το οποίο αντικαθιστά ή τροποποιεί την αρχική απόφαση.

Δυνατότητα προσφυγής και στο **ΔΕΕ** (α. 24 Κανονισμού 1024/2013)

Οι προϋποθέσεις χορηγήσεως της άδειας (α. 8 ν. 4261/2014, Οδηγία 2013/36)

- • • 1. Αίτηση στην ΤτΕ
- • • 2. Αρχικό κεφάλαιο σε μετρητά
- • • 3. Γνωστοποίηση στην ΤτΕ των προσώπων και της συμμετοχής τους που επηρεάζουν τη δράση του πιστωτικού ιδρύματος
- 4. Γνωστοποίηση στην ΤτΕ 2 προσώπων εκτελεστικών μελών του ΔΣ
- 5. Πρόγραμμα στην ΤτΕ της επιχειρηματικής δράσης και της οργανωτικής διάρθρωσης
- 6. Στοιχεία στην ΤτΕ για πρόσωπα που τυχόν ζητήσει
- 7. Διαβουλεύσεις της ΤτΕ με τις αρμόδιες αρχές μέλους της ΕΕ

α. Εποπτεία κατά την εγκατάσταση πιστωτικών ιδρυμάτων

- Εγκατάσταση με βάση την καταστατική ή την πραγματική έδρα
- Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να έχουν την καταστατική και την πραγματική τους έδρα (κεντρική διοίκηση) στην Ελλάδα (α. 13 παρ 3 ν. 4261/2014), άλλως άρνηση χορήγησης ή ανάκληση άδειας από την ΤτΕ.

Αν πιστωτικό ίδρυμα τρίτου κράτους εκτός ΕΕ, αποκτήσει πραγματική έδρα στην Ελλάδα, θα αντιμετωπιστεί, κατά την κρατούσα θεωρία της πραγματικής έδρας, ως εν τοις πράγμασιν ομόρρυθμη εταιρεία και οι εγκαταστάσεις της μπορούν να σφραγιστούν από όργανα της ΤτΕ με συνδρομή της αστυνομικής αρχής (α. 59 παρ. 4 ν. 4261/2014).

β. Εγκατάσταση με ίδρυση υποκαταστημάτων

Έννοια του υποκαταστήματος

Είναι η δευτερεύουσα εγκατάσταση ενός πιστωτικού ιδρύματος σε διαφορετικό τόπο από αυτό της κεντρικής, κύριας εγκατάστασης όπου ασκεί όλες ή μέρος των τραπεζικών του δραστηριοτήτων.

Η λεγόμενη «**θυρίδα συναλλαγών**» υπάγεται διοικητικά και λογιστικά στο κεντρικό κατάστημα ή στο υποκατάστημα του πιστωτικού ιδρύματος, είναι συνεπώς **ένα μικρό υποκατάστημα**.

Θυρίδα συναλλαγών είναι και το ανταλλακτήριο συναλλάγματος. **Όχι οι τεχνικές ή μέθοδοι άσκησης των εργασιών ενός καταστήματος ή υποκαταστήματος πχ. τα ΑΤΜ.** (α.33 επ. 4261/2014)



β. Εγκατάσταση με ίδρυση υποκαταστημάτων

Η ίδρυση υποκαταστήματος ελληνικού πιστωτικού ιδρύματος σε κράτος μέλος της ΕΕ θα πρέπει να γνωστοποιείται στην ΤτΕ, η οποία αν δεν απαντήσει εντός 3 μηνών, τεκμαίρεται η άρνησή της.

Η ίδρυση υποκαταστήματος ελληνικού πιστωτικού ιδρύματος σε μη κράτος μέλος της ΕΕ ομοίως απαιτεί την άδεια της ΤτΕ.

Η ίδρυση υποκαταστήματος ευρωπαϊκού πιστωτικού ιδρύματος στην Ελλάδα, απαιτείται προηγούμενη άδεια από την ΤτΕ ή πάροδος 2 μηνών από τη λήψη των στοιχείων και της σχετικής αίτησης.

β. Εγκατάσταση με ίδρυση υποκαταστημάτων

Η ίδρυση υποκαταστήματος μη ευρωπαϊκού πιστωτικού ιδρύματος στην Ελλάδα,

πρέπει να πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις:

- α. Αρχή της **αμοιβαιότητας** ανάμεσα σε τρίτη χώρα και χώρες ΕΕ
- β. Κεφάλαιο 9.000.000 ευρώ για το πρώτο υποκατάστημα, ενώ για περισσότερα αποφασίζει η ΤτΕ με απόφασή της
- γ. Υποβολή στην ΤτΕ στοιχείων και πληροφοριών
- δ. Καθεστώς εγκατάστασης και λειτουργίας όχι ευνοϊκότερο με ότι ισχύει για τα υποκαταστήματα ευρωπαϊκών πιστωτικών ιδρυμάτων.



β. Εγκατάσταση με ίδρυση υποκαταστημάτων

Υποχρέωση της ΤτΕ να ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την ΕΑΤ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τραπεζών.

Υποχρέωση του υποκαταστήματος να τηρεί την κείμενη νομοθεσία περί

πιστωτικών ιδρυμάτων, κεφαλαιαγοράς, καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, προστασίας καταναλωτή, που αποβλέπουν στην προστασία των επενδυτών και των καταναλωτών τραπεζικών «προϊόντων και υπηρεσιών», ή και άλλες διατάξεις, που αποβλέπουν στην προστασία του γενικού συμφέροντος.



γ. Εγκατάσταση με πρακτορείο

Ανεξάρτητη επιχείρηση με οποιαδήποτε νομική μορφή με σχέση εμπορικής αντιπροσωπίας. Δεν υπάρχει εγκατάσταση. Αναλογική εφαρμογή των διατάξεων περί υποκαταστημάτων. Ο τρόπος αυτός εγκατάστασης, ωστόσο, ένεκα των κινδύνων που ενέχει, δεν συνηθίζεται.



δ. Εγκατάσταση με ίδρυση θυγατρικής

• • • • • Ίδρυση θυγατρικής στην Ελλάδα μητρικού αλλοδαπού υποκαταστήματος επιτρέπεται με τις προϋποθέσεις που ισχύουν για την ίδρυση ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων και περαιτέρω διαβουλεύσεις της ΤτΕ με την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους της μητρικής, ιδίως όσον αφορά την εντιμότητα και την ικανότητα των διευθυντικών στελεχών και την εφαρμογή των όρων λειτουργίας των επιχειρήσεων του ομίλου (α. 32 και 38 ν. 4308/2014).

• • • • • Ίδιες διαδικασίες ακολουθούνται και όταν το πιστωτικό ίδρυμα είναι θυγατρική της μητρικής επιχείρησης πιστωτικού ιδρύματος, που έχει λάβει άδεια λειτουργίας στο άλλο κράτος μέλος ή όταν το πιστωτικό ίδρυμα ελέγχεται από τα ίδια πρόσωπα, που ελέγχουν πιστωτικό ίδρυμα με άδεια λειτουργίας στο άλλο κράτος μέλος (άρθρο 17 ν. 4261/2014).

ε. Εγκατάσταση με άνοιγμα γραφείου αντιπροσωπείας

Είναι απλή επιχειρηματική παρουσία με ένα ή περισσότερα πρόσωπα, φορείς αντιπροσωπευτικής εξουσίας και **δεν** ασκούνται τραπεζικές εργασίες στη χώρα εγκατάστασης (άλλως θα ήταν υποκατάστημα ή θυρίδα)

Έχει ρόλο **προπαρασκευαστικό και διαπραγματευτικό** των συμβάσεων που συνάπτονται στην Ελλάδα με το αλλοδαπό πιστωτικό ίδρυμα, στο πλαίσιο της διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών.

Αποφασίζει η ΤτΕ για τις προϋποθέσεις χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας με αναλογική εφαρμογή περί υποκαταστημάτων (α. 40 ν. 4261/2024)

στ. Εποπτεία κατά την παροχή υπηρεσιών χωρίς εγκατάσταση

- Πιστωτικό ίδρυμα άλλου κράτους μέλους για άσκηση τραπεζικών εργασιών στην Ελλάδα. **Απαιτείται προηγούμενη γνωστοποίηση στην ΤτΕ** από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους προέλευσης και τήρηση της σχετικής ελληνικής νομοθεσίας.
- Πιστωτικό ίδρυμα **μη κράτους μέλους** για άσκηση τραπεζικών εργασιών στην Ελλάδα. Απαιτείται **προηγούμενη άδεια της ΤτΕ** υπό προϋποθέσεις (ίδετε εγκατάσταση με υποκατάστημα).

Η άδεια χορηγείται με βάση την αρχή της αμοιβαιότητας, χωρίς να περιλαμβάνει όρους ευνοϊκότερους εκείνων που ισχύουν για ευρωπαϊκά πιστωτικά ιδρύματα και με την επιφύλαξη των συμφωνιών, που τυχόν έχει συνάψει με την τρίτη χώρα η Ευρωπαϊκή Ένωση.

στ. Εποπτεία κατά την παροχή υπηρεσιών χωρίς εγκατάσταση

- Ελληνικό πιστωτικό ίδρυμα για άσκηση τραπεζικών εργασιών σε κράτος μέλος της ΕΕ.

Απαιτείται ενημέρωση στην ΤτΕ, η οποία και γνωστοποιεί στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους μέσα σε προθεσμία 1 μηνός από την παραλαβή της ενημέρωσης.

- Ελληνικό πιστωτικό ίδρυμα για άσκηση τραπεζικών εργασιών σε μη κράτος μέλος της ΕΕ. **Απαιτείται ενημέρωση** στην ΤτΕ.



Εποπτεία κατά τη λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων

Γίνεται από τα αρμόδια όργανα της ΤτΕ καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος.

Η νομοθεσία αυτή προέρχεται από οδηγίες και Κανονισμούς των οργάνων της ΕΕ.

Κανονισμός ΕΕ 575/2013 και ο ν. 4261/2014.



Πώς ασκείται η εποπτεία

Σε ατομική βάση (κάθε πιστωτικό ίδρυμα χωριστά)

- Σε ενοποιημένη βάση (συνολικά, σε επίπεδο ομίλου επιχειρήσεων, όπου ανήκει ένα πιστωτικό ίδρυμα) και

Σε συμπληρωματική βάση (συγκεκριμένων μόνον επιχειρήσεων εντός)
Ομίλου Ετερογενών Χρηματοοικονομικών Δραστηριοτήτων

«Όμιλος Ετερογενών Χρηματοοικονομικών Δραστηριοτήτων» (Ο.Ε.Χ.Δ.): ο όμιλος ή ο υπο-όμιλος, η επικεφαλής του οποίου είναι ρυθμιζόμενη επιχείρηση ή τουλάχιστον μια από τις θυγατρικές επιχειρήσεις, οι οποίες ανήκουν στον όμιλο ή στον υπο-όμιλο.



Είδη εποπτείας

Προληπτική (ρυθμιστική και ελεγκτική επέμβαση), η οποία ασκείται **(α)** κατά την σύσταση ή **(β)** την εγκατάσταση ή **(γ)** την παροχή υπηρεσιών χωρίς εγκατάσταση ή **(δ)** κατά τη λειτουργία τους (άρθρα 50επ. ν. 4261/2014)

Μακρο-προληπτική: αφορά το σύνολο του χρηματοπιστωτικού συστήματος, και ασκείται για την αποτροπή ή τον μετριασμό των κινδύνων και

Μικρο-προληπτική: αφορά την εποπτεία επί μέρους χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων

Είδη εποπτείας

Κατασταλτική δηλαδή κυρωτική (διοικητικές κυρώσεις για παραβάσεις ή παρακωλύσεις ελέγχων) (άρθρα 56επ. ν. 4261/2014)

Εξυγιαντική (άρθρα 136επ. ν. 4261/2014).

Στα πλαίσια της κατασταλτικής και εξυγιαντικής εποπτείας έχουμε και την

«ενισχυμένη εποπτεία» (άρθρα 136επ. ν, 4261/2014) σε αντίθεση με τα ήπια διορθωτικά ή προσαρμοστικά μέτρα για μικρότερες παραβάσεις. Μπορεί να αφορά μέτρα εξυγίανσης ή εκκαθάρισης.



Προληπτική εποπτεία από την ΤτΕ

α. **Θεσπίζει** κανόνες λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων, κατ' εξουσιοδότηση της σχετικής νομοθεσίας και των διατάξεων του καταστατικού της, που συνιστά νόμο του ελληνικού κράτους.

β. **Παρακολουθεί** την εν γένει **εσωτερική και εξωτερική λειτουργία** των πιστωτικών ιδρυμάτων, προβαίνοντας σε επιτόπιους ελέγχους, αναζήτηση στοιχείων, εξέταση βιβλίων και αρχείων, λήψη αποσπασμάτων ή αντιγράφων από τα τηρούμενα βιβλία, εξέταση υπευθύνων κ.λ.π.

Προληπτική εποπτεία από την ΤτΕ

γ. Διατάσσει ή λαμβάνει προληπτικά μέτρα, όπως όταν προβαίνει (υποχρεούμενη προς τούτο) σε «εποπτική εξέταση» των πιστωτικών ιδρυμάτων και σε «**αξιολόγηση κινδύνων**» τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο, με βάση σχετικό πρόγραμμα, τεχνικά κριτήρια και ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, κατά τις διατάξεις του νόμου (άρθρα 89επ. ν. 4261/2014)

ή όταν καταρτίζει **προληπτικά σχέδια εξυγίανσης** για κάθε πιστωτικό ίδρυμα και για περιπτώσεις μελλοντικής οικονομικής του δυσπραγίας (άρθρο 66 ν. 4261/2014)
ή όταν ζητεί την προληπτική, επίσης, **αύξηση του κεφαλαίου** του πιστωτικού ιδρύματος (άρθρο 136 ν. 4261/2014).

Η ΤτΕ κατά την άσκηση της εποπτείας της

- Συνεργάζεται με την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, το Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοοικονομικής Εποπτείας (ΕΣΧΕ)

Συμμετέχει στις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) (Κανονισμός ΕΕ 1093/2010) και εφαρμόζει τις οδηγίες της.

Εφαρμόζει τις οδηγίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ), (άρθρο 16 του Κανονισμού ΕΕ 1092/2010 και άρθρο 6 ν. 4261/2014).



Αντικείμενα της προληπτικής εποπτείας

1. Η καταβολή, η αναπροσαρμογή και η διατήρηση κεφαλαίων
2. Οι τροποποιήσεις καταστατικών διατάξεων
3. Οι συμμετοχές διαφόρων προσώπων σε πιστωτικά ιδρύματα
4. Οι εσωτερικές οργανωτικές δομές του πιστωτικού ιδρύματος
5. Κεφαλαιακή επάρκεια (φερεγγυότητα) και «προβλέψεις»
6. Η ρευστότητα
7. Η μόχλευση



Αντικείμενα της προληπτικής εποπτείας

- 8. Οι πολιτικές αποδοχών
- 9. Η δημοσιοποίηση πληροφοριών
- 10. Η νομισματική πολιτική
- 11. Η συναλλαγματική πολιτική
- 12. Ο έλεγχος της πίστωσης
- 13. Η απαγόρευση της άσκησης μη τραπεζικών δραστηριοτήτων
- 14. Οι «ειδικές συμμετοχές» πιστωτικών ιδρυμάτων σε άλλες επιχειρήσεις
- 15. Η παροχή πιστώσεων και η συμμετοχή σε πρόσωπα με «ειδική σχέση»

Αντικείμενα της προληπτικής εποπτείας

16. Τα χρηματοδοτικά ανοίγματα

17. Η απαγόρευση της παροχής πιστώσεων από ΑΕ προς απόκτηση μετοχών της ίδιας της εκδότριας ΑΕ, αν τα διατιθέμενα κεφάλαια επιφέρουν μείωση των ιδίων κεφαλαίων κάτω από το όριο του μετοχικού κεφαλαίου και των μη διανεμητέων αποθεμάτων

18. Η απαγόρευση «εκτοκισμού δανείων ή λοιπών πιστώσεων» (άρθρο 150 ν.4261)

19. Η απαγόρευση παροχής δανείων προς αποπληρωμή οφειλομένων τόκων

20. Η απαγόρευση της κεφαλαιοποίησης τόκων

21. Η κίνηση κεφαλαίων και τα συστήματα πληρωμών

22. Το σύστημα εγγύησης καταθέσεων και επενδυτικών υπηρεσιών (4370/7.3.2016)



Αντικείμενα της προληπτικής εποπτείας

23. Η πρόληψη και η καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (βλ. πλέον ν. 4557/2018)

24. Η προάσπιση του γενικού ή δημοσίου συμφέροντος

25. Η συγχώνευση πιστωτικών ιδρυμάτων

26. Η εποπτεία επί υποκαταστημάτων και εργασιών αλλοδαπών πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα.

27. Η άσκηση εποπτείας σε ατομική και ενοποιημένη βάση

28. Η συμπληρωματική εποπτεία επιχειρήσεων «Ομίλου Ετερογενών Χρηματοοικονομικών Δραστηριοτήτων» (Ο.Ε.Χ.Δ).

Κατασταλτική εποπτεία

Δημόσια ανακοίνωση για την διαπραχθείσα παράβαση

Επιβολή άλλων **υποχρεώσεων** όπως

- η τήρηση ιδίων κεφαλαίων **καθ' υπέρβαση** των νόμιμων ελαχίστων
- η **ενίσχυση** των ιδίων κεφαλαίων με αποθεματοποίηση κερδών
- ο περιορισμός ή η παύση συγκεκριμένων **επικίνδυνων** δραστηριοτήτων
- η **μη διανομή** κερδών
- η **εκποίηση** στοιχείων του ενεργητικού
- η υποβολή πρόσθετων **πληροφοριών**



Παραβάσεις

Όταν ασκούνται παράνομα τραπεζικές εργασίες:

- της αποδοχής καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων,
- της παροχής πιστώσεων,
- της παροχής υπηρεσιών πληρωμών,
- της έκδοσης ηλεκτρονικού χρήματος ή
- της παράνομης χρήσης στην επωνυμία τους του όρου Τράπεζα



Μέτρα «ενισχυμένης εποπτείας»

- • • Υποχρεωτική αύξηση κεφαλαίου, εντός της προθεσμίας και με τους όρους που θέτει με την πράξη της η ΤτΕ (άρθρο 136 ν. 4261/2014)

Διορισμός επιτρόπου (άρθρο 137 ν. 4261/2014) σε συνδυασμό με την επιβολή καθεστώτος παράτασης του χρόνου εκπλήρωσης ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του πιστωτικού ιδρύματος για χρονικό διάστημα μέχρι 20 εργάσιμων ημερών (δυνατότητα παράτασης 10 ημερών) (άρθρο 138 ν. 4261/2014)



Μέτρα «ενισχυμένης εποπτείας»

- **Ανάκληση** της άδειας λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος (άρθρα 19, 59 §2 και 145 ν. 4261/2014). Αν δεν ληφθούν μέτρα εξυγίανσης το πιστωτικό ίδρυμα εισέρχεται σε καθεστώς **«ειδικής εκκαθάρισης»**

Όχι η πτώχευση (άρθρο 145 ν. 4261/2014), «πιστωτικό ίδρυμα δεν κηρύσσεται σε πτώχευση ούτε είναι δυνατόν να ανοίξει επ' αυτού προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης».

Η ανάκληση της άδειας πιστωτικού ιδρύματος

4.11.2014 αρμοδιότητα τη ΕΚΤ άρθρα 4 και 14 Κανονισμού ΕΕ 1024/2013.

- Με πρωτοβουλία της ΕΚΤ κατόπιν διαβούλευσης με την ΤτΕ ή με πρόταση της τελευταίας (παράβαση εθνικής νομοθεσίας).

Αναβολή για λόγους εξυγίανσης ή λήψης μέτρων χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Εσωτερική διοικητική επιτροπή ελέγχου της ΕΚΤ αρμόδια για την επανεξέτασης και την έκδοση τροποποιημένης απόφασης.

Το δικαίωμα προσφυγής στο ΔΕΚ δεν θίγεται (άρθρο 24 Κανονισμού ΕΕ 1024/2013).



Λόγοι ανάκλησης

- η **παραίτηση από την άδεια** ή η παύση της άσκησης των δραστηριοτήτων του πιστωτικού ιδρύματος για χρόνο μεγαλύτερο του εξαμήνου ή η μη χρήση της χορηγηθείσης αδείας εντός δωδεκαμήνου,
- η απόκτηση της αδείας με ψευδείς δηλώσεις ή με άλλο μη σύννομο τρόπο
- η μη πλήρωση του συνόλου των απαιτήσεων, που είναι αντικείμενα προληπτικής εποπτείας, ή η έλλειψη πλέον φερεγγυότητας,



Λόγοι ανάκλησης

- η αδυναμία ή η άρνηση του πιστωτικού ιδρύματος να αυξήσει τα ίδια κεφάλαια του,
- η με οποιονδήποτε τρόπο παρακώλυση του ελέγχου, που ασκείται από την Τράπεζα της Ελλάδος, κα.

Η απόφαση περί ανακλήσεως της άδειας συνιστά **ατομική διοικητική πράξη**, δημοσιεύεται στο ΦΕΚ και μπορεί να προσβληθεί με αίτηση ακυρώσεως στο Συμβούλιο της Επικρατείας.



Συνέπειες ανάκλησης

Το πιστωτικό ίδρυμα εισέρχεται υποχρεωτικά σε καθεστώς «ειδικής εκκαθάρισης» με απόφαση της ΤτΕ (άρθρο 145 του ν. 4261/2014).

Διορίζεται ειδικός εκκαθαριστής για τη διοίκησή της, ενώ την εποπτεία την έχει η ΤτΕ.

Είναι υποχρεωμένος να ζητεί για ορισμένα θέματα τη σύμφωνη γνώμη της πενταμελούς «Επιτροπής Ειδικών Εκκαθαρίσεων», που συστήθηκε με το άρθρο 74 (παρ. 11) του ν. 4172/2013 και τα μέλη της διορίζονται από την Τράπεζα της Ελλάδος με την συγκεκριμένη αποστολή (βλ. άρθρο 146 ν. 4261/2014).



Συνέπειες ανάκλησης

- **Απαγόρευση** αποδοχής καταθέσεων από την κοινοποίηση της σχετικής απόφασης ανάκλησης στο πιστωτικό ίδρυμα
- **Επιτρέπεται**, όμως, η συνέχιση άλλων τραπεζικών εργασιών, εφόσον η Τράπεζα της Ελλάδος δεν τις έχει περιορίσει με απόφασή της.
- Τελικός **σκοπός** της ειδικής αυτής διαδικασίας είναι η πραγμάτωση μιας συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως και στην περίπτωση της κήρυξης της πτώχευσης, χωρίς όμως έντονη διατάραξη της εν γένει αξιοπιστίας του τραπεζικού συστήματος
- Εφαρμόζονται **αναλογικά** οι διατάξεις του πτωχευτικού δικαίου.
- Η **κατάταξη των απαιτήσεων** (δημοσίου, καταθετών, πιστωτών, μετόχων κ.λπ.) κατά του πιστωτικού ιδρύματος στο προϊόν της εκκαθάρισης γίνεται με την σειρά, που επιβάλλει το άρθρο 145α του ν. 4261/2014.



Ο διορισμός επιτρόπου

- • • **Επίτροπος** είναι το διοικητικό όργανο, το οποίο διορίζεται υπό ορισμένες συνθήκες παραβατικότητας ενός πιστωτικού ιδρύματος, με πράξη του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, ώστε να επιτελέσει το έργο του **ελέγχου**, της **εποπτείας** και της διασφάλισης της **ομαλής λειτουργίας** του πιστωτικού ιδρύματος, **με σκοπό** την ανάκαμψή του ή την προετοιμασία επιβολής διαδικασιών εξυγίανσης ή εκκαθάρισή του.



Πότε διορίζεται επίτροπος

- Η Τράπεζα της Ελλάδος «**μπορεί**» να διορίζει επίτροπο σε πιστωτικό ίδρυμα, όταν αυτό
 - **α. αδυνατεί ή αρνείται** να αυξήσει τα ίδια κεφάλαιά του,
 - **β. παρακωλύει** με οποιοδήποτε τρόπο τον έλεγχο, που ασκείται από την Τράπεζα της Ελλάδος,
 - **γ. παραβιάζει** διατάξεις, που έχουν σχέση με την διασφάλιση της εύρυθμης χρηματοοικονομικής του λειτουργίας (όπως διατάξεις του Κανονισμού 575/2013) ή ενδέχεται να τις παραβιάσει, εξαιτίας μιας ταχείας επιδείνωσης της κατάστασης του,



Πότε διορίζεται επίτροπος

δ. παραβαίνει διατάξεις **νόμων ή αποφάσεων** της Τράπεζας της Ελλάδος ή ακολουθεί επιχειρηματική πορεία, που δημιουργεί αμφιβολίες για την ύπαρξη χρηστής και συνετής διοίκησης του,

ε. διαφαίνεται ότι **δεν διαθέτει επαρκή ίδια κεφάλαια** ή ότι δεν είναι σε θέση να εκπληρώσει υποχρεώσεις του και όταν

στ. υποβάλει αυτόβουλα σχετικό αίτημα.

Πότε διορίζεται επίτροπος

Η Τράπεζα της Ελλάδος «**υποχρεούται**» να διορίσει επίτροπο, όταν το πιστωτικό ίδρυμα

α. δεν λαμβάνει τα διορθωτικά, προληπτικά μέτρα, που η ίδια έχει διατάξει, ή δεν εφαρμόζει το σχέδιο ανάκαμψης ή εξυγίανσης που του ζητήθηκε,

β. δεν προβαίνει σε αύξηση κεφαλαίων, που όρισε, προληπτικά ή κατασταλτικά, η Τράπεζα της Ελλάδος.



Πότε διορίζεται επίτροπος

Όταν «δυνάμει δικαστικής αποφάσεως προκύπτει άμεσα ή έμμεσα θέμα νομιμότητας ή εγκυρότητας της εκλογής, συγκρότησης, σύνθεσης ή λειτουργίας **διοικητικού συμβουλίου πιστωτικού ιδρύματος**».

Σε αυτή την περίπτωση ο επίτροπος διορίζεται για διάστημα τριών έως έξι μηνών, με δυνατότητα παράτασης.

Στις λοιπές περιπτώσεις, ο διορισμός γίνεται για διάστημα 12 το πολύ μηνών, με δυνατότητα παρατάσεως επί 6 ακόμα μήνες.

Περιεχόμενο πράξης διορισμού

Η πράξη διορισμού επιτρόπου οφείλει να ορίζει, **το τρόπο** άσκησης της επιτροπείας

α. αν ο επίτροπος διορίσθηκε για να **συμπράττει** απλώς με το διοικητικό συμβούλιο, τότε από την κοινοποίηση στο πιστωτικό ίδρυμα της πράξεως αυτής κάθε πράξη διοίκησης θα είναι ανίσχυρη χωρίς την σύμπραξή του.

β. αν ο επίτροπος θα ασκεί **εξ' ολοκλήρου** τη διοίκηση του πιστωτικού ιδρύματος, ο οποίος έτσι αντικαθιστά **προσωρινά** το διοικητικό συμβούλιο.



Καθήκοντα Επιτρόπου

- **Διοικητικά:** Θα πρέπει να παύσει και να διορθώσει τις παραβατικές συμπεριφορές του πιστωτικού ιδρύματος, που οδήγησαν στον διορισμό του
- **Αξιολογεί** την γενικότερη οικονομική, διοικητική και οργανωτική κατάσταση του πιστωτικού ιδρύματος και
- **Υποβάλλει** στην ΤτΕ σχετικές λεπτομερείς εκθέσεις, συνοδευόμενες από πρόταση σχεδίου περαιτέρω (διοικητικής, εποπτικής) δράσης.



Καθήκοντα Επιτρόπου

Κατ' εξαίρεση, όταν υπάρχει πρόβλημα σημαντικά μειωμένης ρευστότητας του πιστωτικού ιδρύματος με πιθανολογούμενη ανεπάρκεια ιδίων κεφαλαίων, η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να

αποφασίσει την παράταση του χρόνου εκπλήρωσης ορισμένων ή του συνόλου των υποχρεώσεων του πιστωτικού ιδρύματος για χρονικό διάστημα μέχρι 20 εργάσιμων ημερών με δυνατότητα παράτασης για 10 ακόμα μέρες.

Καθήκοντα Επιτρόπου

Στο διάστημα αυτό:

Αναστέλλονται οι προθεσμίες και η άσκηση των διαδικαστικών πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του πιστωτικού ιδρύματος
Η λήψη **ασφαλιστικών μέτρων** εναντίον του και **δεν** ενεργοποιείται και το σύστημα εγγύησης καταθέσεων και επενδύσεων (άρθρο 138 ν. 4261/2014).



Η εξυγιαντική εποπτεία

Όταν απειλείται η βιωσιμότητα πιστωτικού ιδρύματος, ιδίως σε περίοδο οικονομικής κρίσης και όταν είναι **σημαντικό** το πιστωτικό ίδρυμα για την σταθερότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος, οφείλει να

Εκπονήσει **έγκαιρα** σχέδια ανάκαμψης και να συνεργαστεί στενά με την ΤτΕ για την παράλληλη εκπόνηση σχεδίων εξυγίανσης

(άρθρα 5επ. και 18επ. του κυρίου άρθρου 2 του ν. 4335/2015 «Ανάκαμψη και εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων εξυγίανσης (Ενσωμάτωση οδηγίας 2014/59/ΕΕ) και άλλες διατάξεις».



Περιεχόμενο εξυγιαντικής εποπτείας

Αρμόδια αρχή για την επιβολή μέτρων εξυγίανσης είναι η ΤτΕ.

- **Μπορεί** να παρεμβαίνει απαιτώντας από το διοικητικό συμβούλιο του ιδρύματος να **εφαρμόσει μέτρα** του σχεδίου ανάκαμψης ή να προβεί σε αλλαγές και άλλες δράσεις.
- **Μπορεί** να ζητήσει την **απομάκρυνση** ανωτέρων διοικητικών στελεχών ή του διοικητικού συμβουλίου του πιστωτικού ιδρύματος και την σύννομη αντικατάστασή τους με άλλους σε περίπτωση επιδείνωσης ή σημαντικών παραβάσεων.
- **Μπορεί** να **διορίσει** έναν ή περισσότερους επιτρόπους με συγκεκριμένες εξουσίες (προβλέπονται στην πράξη διορισμού), με θητεία ενός έτους, αλλά με δυνατότητα παράτασης της, για να διοικούν το πιστωτικό ίδρυμα ή να συμπράττουν απλώς στη διοίκησή του με το αρμόδιο διοικητικό του συμβούλιο.



Μέτρα εξυγίανσης

- α. Η εντολή μεταβίβασης
- β. Η σύσταση μεταβατικού ιδρύματος
- γ. Ο διαχωρισμός περιουσιακών στοιχείων
- δ. Η αναδιάρθρωση παθητικού

Ο διαχωρισμός περιουσιακών στοιχείων

Συνιστά την με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος **αναγκαστική μεταβίβαση** περιουσιακών στοιχείων του υπό εξυγίανση πιστωτικού ιδρύματος ή ενός μεταβατικού πιστωτικού ιδρύματος σε μια ή περισσότερες «**εταιρίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων**», που ιδρύονται ως νομικά πρόσωπα, με αποκλειστικό σκοπό την απόκτηση των μεταβιβαζομένων στοιχείων και την διαχείρισή τους προς μεγιστοποίηση της αξίας τους μέχρι την πώληση ή την οργανωμένη ρευστοποίησή τους.

Με την ίδια απόφασή της η Τράπεζα της Ελλάδος καθορίζει και το αντάλλαγμα της μεταβίβασης, που μπορεί να είναι αρνητικό ή συμβολικό.



Επιλογή του διαχωρισμού των περιουσιακών στοιχείων

- **Όταν** η ρευστοποίηση των στοιχείων αυτών με τις συνήθεις διαδικασίες αφερεγγυότητας μπορεί να έχει δυσμενείς επιπτώσεις σε χρηματοπιστωτική αγορά ή
- **Όταν** η μεταβίβαση των στοιχείων είναι απαραίτητη για την διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας του υπό εξυγίανση ή μεταβατικού πιστωτικού ιδρύματος ή
- **Όταν** πρόκειται να μεγιστοποιηθούν τα έσοδα από τη ρευστοποίηση.



Εξαιρετική συστημική κρίση

- Σε περιπτώσεις εξαιρετικής συστημικής κρίσης μπορούν να ληφθούν
- «**μέτρα δημόσιας χρηματοπιστωτικής σταθεροποίησης**» για να αποφευχθεί η
- εκκαθάριση ενός πιστωτικού ιδρύματος και να επιτευχθεί η εξυγίανσή του.

Τέτοια μέτρα είναι η δημόσια κεφαλαιακή στήριξη και

- ο προσωρινός δημόσιος έλεγχος (άρθρα 56επ.).



«Απομείωση των κεφαλαιακών μέσων» (άρθρα 59επ.)

Πρόκειται για εξουσία της ΤτΕ να αποφασίζει την αναγκαστική «απομείωση» ή μετατροπή των κεφαλαιακών μέσων (μετοχών κοινών ή και δανείων μειωμένης εξασφάλισης) ενός πιστωτικού ιδρύματος, με γνώμονα την κατάταξη των εξ αυτών απαιτήσεων σε συνήθεις διαδικασίες αφερεγγυότητας με σκοπό τη διατήρηση της βιωσιμότητας του πιστωτικού ιδρύματος.



Ενιαίοι ευρωπαϊκοί κανόνες εξυγίανσης

- Κανονισμός ΕΕ 806/2014

- Θεσπίζει ενιαίους κανόνες και ενιαία διαδικασία για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων στην ΕΕ μέσω του

- «Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης», ο οποίος αποτελείται από το

- «Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης»

Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης

- Αρμόδιο για την εξυγίανση των **σημαντικών** πιστωτικών ιδρυμάτων, που
- εποπτεύονται άμεσα από την **ΕΚΤ**, τις **Εθνικές Αρχές Εξυγίανσης** και **το Συμβούλιο**
- **και την Επιτροπή της ΕΕ**, που μπορούν να απορρίψουν σχέδιο εξυγίανσης του ως
- άνω Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης.

Στη χρηματοδότηση της εξυγίανσης, που επιχειρεί το τελευταίο, συμβάλλει **το «Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης»**, εφόσον όμως έχει προηγηθεί απομείωση ή μετατροπή σε κοινές μετοχές του 8% τουλάχιστον των υποχρεώσεων του υπό εξυγίανση πιστωτικού ιδρύματος.



ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Επικοινωνία



Telephone :

6974 932-892



Email :

ria@riapapadimitriou.gr



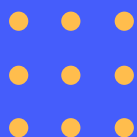
Address :

26ης Οκτωβρίου 16,
54627 Θεσσαλονίκη



Linked In :

Dr. Eleftheria (Ria) Papadimitriou





ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σας
Για την Προσοχή σας!
Ευχαριστώ

